

Anna M. Nolan, *Unijne prawo konkurencji. Efektywność systemu odesłań spraw dotyczących koncentracji przedsiębiorstw*, C.H. Beck, Warszawa 2015, s. 228

Przedmiotem badania przedstawionego w monografii Anny Nolan jest efektywność ogólna regulacji koncentracji przedsiębiorstw w unijnym prawie ochrony konkurencji. Badanie to dotyczy stanu prawnego po wprowadzeniu reformy systemu odesłań spraw z rozporządzenia Rady (WE) 139/2004. Ma także na celu podkreślenie znaczenia metody oceny skutków regulacji w procesie stanowienia nowego prawa i nowelizacji istniejących przepisów. Publikacja jest bez wątpienia niezwykle ciekawą pracą przedstawiającą funkcjonowanie systemu odesłań, przekonująco i celnie oceniającą jego efektywność.

Monografia została podzielona na siedem rozdziałów. W drugim z nich (będącym pierwszym rozdziałem merytorycznym) autorka przedstawia podstawowe zagadnienia związane z prewencyjnym nadzorem nad koncentracjami przedsiębiorstw sprawowanym przez Komisję Europejską. Przedstawione zostały tutaj m.in. cele nadzoru nad koncentracjami przedsiębiorstw w unijnym prawie ochrony konkurencji, a także zagadnienia związane ze zmianami wprowadzonymi do tego filaru prawa antymonopolowego mocą rozporządzenia 139/2004.

W trzecim rozdziale pracy A. Nolan bada jak wygląda znowelizowany system odesłań dotyczących oceny koncentracji przedsiębiorstw. Podejmuje m.in. rozważania dotyczące zagadnienia odesłań badania koncentracji do państwa członkowskiego na wniosek przedsiębiorstw. Przedstawia proces samego odesłania, jak i badania statystyczne w zakresie wniosków o odesłanie badania koncentracji złożonych przez przedsiębiorstwa. Autorka wskazuje, że artykuł 4 ust. 4 rozporządzenia 139/2004 przyczynił się uelastycznienia mechanizmu przekazywania spraw. W tym samym świetle prowadzi ona rozważania i przedstawia wyniki badań dotyczące odesłania badania skutków koncentracji: (i) do Komisji na wniosek przedsiębiorstw; (ii) przez Komisję do państwa członkowskiego; (iii) przez państwo członkowskie do Komisji. Autorka przedstawia także ważne z praktycznego punktu widzenia aspekty strategii przedsiębiorstw zamierzających dokonać zarówno koncentracji, jak i komunikacji ze strony Komisji przez dokonaniem zgłoszenia.

W czwartym rozdziale monografii autorka bada ocenę efektywności odesłań spraw oraz przedstawia konkluzje dotyczące stosowanego obecnie systemu odesłań. Dr Nolan staje na stanowisku, że wprowadzenie systemu odesłań w strukturze, która została nadana mu normami prawnymi zawartymi w rozporządzeniu 139/2004 znacząco zwiększyła efektywność i elastyczność jurysdykcyjną systemu kontroli koncentracji przedsiębiorstw w unijnym prawie ochrony konkurencji. Zdaniem autorki elastyczność polega na łatwości przekazywania kompetencji do badania skutków koncentracji pomiędzy krajowymi organami ochrony konkurencji a Komisją na wniosek zarówno tych organów, jak i przedsiębiorców. Rozporządzenie 139/2004 ulepszyło zdaniem A. Nolan alokację spraw pomiędzy Komisją a organami krajowymi, przez wprowadzenie instytucji systemu *one-stop-shop* oraz zasady wyboru odpowiedniego organu (*more appropriate authority*). Wskazuje

ona także mankamenty i praktyczne problemy ujawniające się podczas stosowania procedury odesłań. Wskazuje m.in. na przewlekłość stosowanej procedury odesłań.

W rozdziale piątym autorka skupia się na opisie metody oceny skutków regulacji, odwołując się m.in. do ekonomicznej efektywności prawa. Przybliży istotę oceny skutków regulacji i sposób prowadzenia tej oceny przez Komisję. Wskazuje także związki oceny skutków regulacji z ekonomiczną analizą prawa.

W przedostatnim rozdziale monografii autorka przedstawia ekonomiczną ocenę efektywności badanej regulacji. Na podstawie danych statystycznych wskazuje tu m.in. jak funkcjonuje system odesłań zebranych przez Komisję i przeprowadza badanie funkcjonowania systemu odesłań. Przedstawia m.in. liczbę złożonych wniosków o odesłania w poszczególnych latach. Autorka staje na stanowisku, że system odesłań może minimalizować równoległe postępowania toczące się w kilku państwach członkowskich. Tym samym zwiększa się efektywność regulacji koncentracji przedsiębiorstw w unijnym prawie ochrony konkurencji. Zauważa także przewagę centralizacji nadzoru nad jego decentralizacją – co ma oznaczać, że przedsiębiorstwa bardziej cenią korzyści wynikające ze wspomnianej już zasady pojedynczej instytucji. Zwiększenie efektywności badanego systemu przejawia się także w braku powielania czynności wykonawczych przez wiele organów ochrony konkurencji, a także uniknięciu sprzecznych decyzji tych organów.

Ostatni rozdział pracy został poświęcony analizie wybranych spraw. Powodem zastosowania takiej metody badawczej jest wola zbadania praktycznego zastosowania poszczególnych norm prawnych zawartych w rozporządzeniu 139/2004 – dotyczących systemu odesłań w świetle efektywności regulacji. Autorka analizuje tutaj przebieg postępowań, wskazując na problemy praktyczne związane z efektywnością regulacji.

W konkluzji monografii A. Nolan stwierdza m.in., że system odesłań został doceniony przez przedsiębiorców, którzy zgłaszają zdecydowaną większość wniosków o odesłanie, a więc wprowadzony system należy uznać za społecznie akceptowalny. Zdecydowana większość spraw dotyczy też odesłań do Komisji, co sprawia, że doceniana jest zasada pojedynczej instytucji. Zdaniem autorki wprowadzenie zmian w do unijnego systemu prewencyjnego nadzoru nad koncentracjami przedsiębiorstw doprowadziło do zwiększenia efektywności tego filaru prawa ochrony konkurencji.

Dariusz Aziewicz

Zakład Europejskiego Prawa Gospodarczego

Wydział Zarządzania Uniwersytetu Warszawskiego

e-mail: darek.aziewicz@gmail.com